

MML
MAAN-
MITTAUS-
LAITOS

Esteaita Suomen ja Norjan rajalle:

Käyttöoikeus KTJ:ään ja lunastus

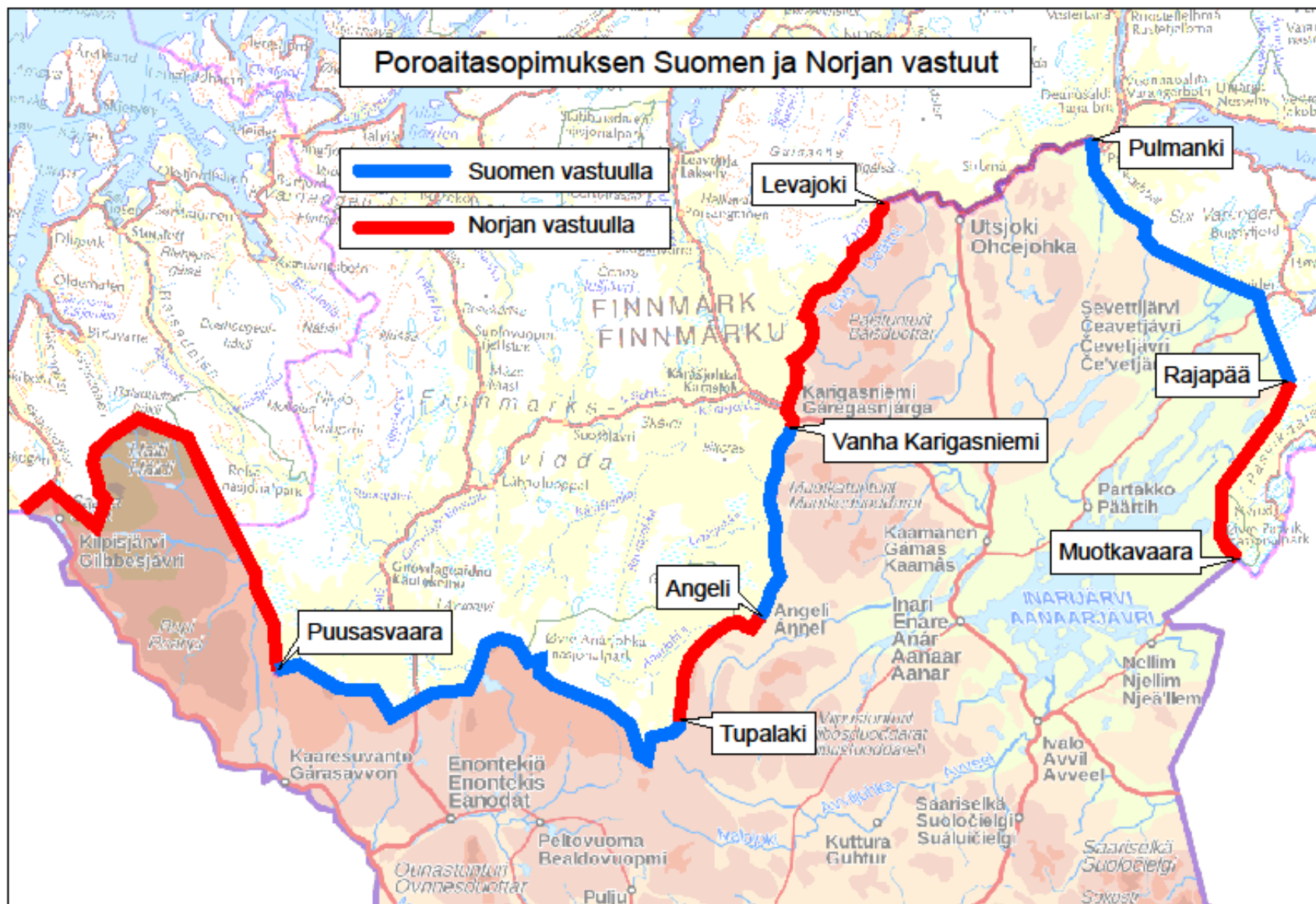
Markku Markkula
Maanmittausneuvos
Maanmittauslaitos (MML)
Utsjoki, Karigasniemi 14.5.2024

Lähtökohdat

- Kiinteistötietojärjestelmän (KTJ) ajantasaisuus
- Omistusoikeutta ei viedä
- Käyttöoikeus aidan rakentamiseen Norjan rajalle: S:n valtio kustantaa; käyttöoikeus valtion hyväksi
- Sopimus sijainnista maanomistajan kanssa; lunastus vain jos ei muuta tietä olemassa
- Kiinteistötietojärjestelmän (KTJ) selvyys edellyttää myös valtion mailla käyttöoikeuden merkintää kiinteistörekisteriin

Sopimukset ja viranomaismääräykset porojen esteaidasta

- Suomen ja Norjan sopimus 9.12.2014 Karasjoella, 27 art.
- Hallituksen esitys 143/2016 valtiopäiville em. sopimuksen toimeenpanosta ja poronhoitolain muuttamisesta
- Aita niin lähelle Norjan rajaa kuin suinkin. (2 artikla)
- Poroaitakomissio vahvistaa työselityksen; GPS-mittaus
- Tarvittaessa lunastus, ellei sovita omistajan kanssa; MML
- Tutkimuslupa on annettu 31.10.2023

Lunastustoimitus

- ELY –keskus hakee
- Valtio (ELY) maksaa toimituksen
- Lunastuslupa voidaan myöntää myös toimituksessa
- Poronhoitolain 39 a §, 2017 voim.
- Kiinteistönmuodostamislain 156 § 1 mom: Käyttöoikeudesta ei saa aiheutua huomattavaa haittaa rasitetuille kiinteistöille
- Lunastettu käyttöoikeus, sopimukseen perustuva käyttöoikeus sekä käyttöoikeus valtion maalla merkitään kiinteistörekisteriin
- Vain jos välttämätöntä, niin tehdään lunastus, jossa aidan sijainti määrätään päätöksellä ja lunastuskorvaus maanomistajan taloudellisen aseman ennallaan pysyttämiseksi
- Toimitus tehdään lunastustoimituksena vaikka osasta aluetta olisi sovittu. Toimitus voidaan jakaa useaksi toimitukseksi.

Esteitalinjauksen vieminen kiinteistötietojärjestelmään

- Lunastustoimituksessa vahvistettava toimituskartalla toimituksessa päätetty aitalinjaus viedään KTJ:ään ja sen kartalle
- Kartan laadinnan esim. GPS –mittauksena voi tehdä joku muukin kuin Maanmittauslaitos, jos havaitaan tarkoituksenmukaiseksi (ks. sopimuksen 4 artikla)
- Käyttöoikeuden kohdekiinteistöt omistajineen on selvitettävä jo toimituskokousten tiedottamista varten
- Erillinen luettelo yhteystietoineen on tarpeen niistä kiinteistöistä, joiden omistajat eivät ole sopineet käyttöoikeudesta alueellaan
- Poroaitakomission edustaja on syytä kutsua lunastukseen

Poroaitakomission tehtävät (HE 143/2016 vp. sivut 8 - 10)

- Varmistaa että porojen esteita on niin lähellä rajaa kuin maasto-olosuhteet mahdollistavat
- Ratkaisee muuallakin aidan sijoittamiseen ja aitarakenteeseen liittyvät kysymykset kirjallisina ja yksimielisin päätöksin.
- Tulkinnat Suomen–Norjan kv. sopimuksesta tekee välityslautakunta (ks. artikla 24), jos poroaitakomissio on erimielinen.
- Poroaitakomission edustaja on kutsuttava lunastustoimitukseen kuultavaksi (Lunastustoimikunnan toimivallasta verr. lupaviranomaiseen, ks. Kari Kuusiniemi 2008 Kartion juhlakirja s. 163– 175)
- Maasto-olosuhteilla tarkoitetaan luonnonmuodostumien ohella rakennuksia ja tulevia rakennuksia, viljelyksiä sekä erityiskäyttöisiä alueita

Yleistä sopimuksesta

- 1.1.2017 voimaan tulleen Suomen–Norjan poroaitasopimuksen 2 artiklan 4 momentin mukaan aita rakennetaan pääsääntöisesti alle kahden kilometrin etäisyydelle valtakunnan rajasta. Säännös vastaa voimassa olevaa sääntelyä. Vanhassa sopimuksessa aita on rakennettu yli kahden kilometrin etäisyydelle rajasta Haltin alueella maaston suurten korkeuserojen vuoksi. Suomen ja Norjan välinen poroaitakomissio vahvistaa esteaidan tarkan sijainnin. Jos uuden sopimuksen mukaan aita tulisi jossain kohtaa rakennettavaksi yli kahden kilometrin päähän rajasta, poroaitakomission päätös olisi hyväksyttävä maiden välisellä noottienvaihdolla. Periaatteena on, että porojen laidunaluetta jää suurin piirtein saman verran valtakunnan rajan ja poroaidan väliin kummassakin maassa. Tehdyt kartoitukset osoittavat, että periaate on toteutunut vanhan sopimuksen voimassaolon aikana. (ks. HE 143/2016 vp., L 978/2016)

Valtion oikeudet

- Käyttöoikeuden haltijana Suomen valtio vastaa poroaidan (esteaidan) rakentamisesta ja kunnossapidosta (PoronhoitoL 39 a § 3 mom.)
- Rakentamisen ja kunnossapidon mahdollistamiseksi valtion edustajalla on oikeus liikkua muiden julkisyhteisöjen tai yksityisten omistamien kiinteistöjen alueella.
- Käyttöoikeus kattaa muun ohella aitatarvikkeiden kuljetuksen.
- Liikkumisen on tapahduttava tarpeetonta haittaa ja häiriötä välttäen.
- Erämaalaki ei ole esteenä poronhoitoon liittyvälle rakentamiselle valtion maalla (ks. ErämaaL 4 § 2 mom.)

Tunnetemme Maan – turvaamme tulevaisuutta

